

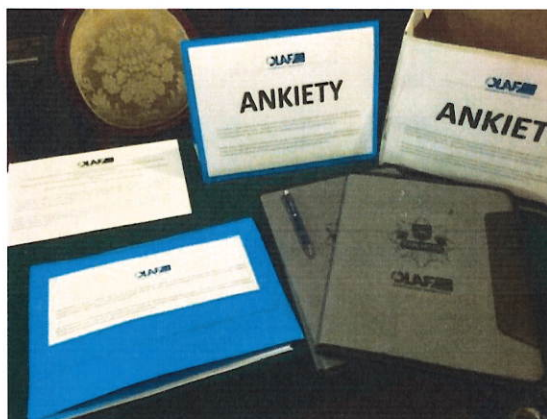
## „DOBRE PRAKTYKI”

uzyskane w ramach projektu „Wzmocnienie efektywności zwalczania przestępstw korupcyjnych popełnianych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej” zrealizowanego ze „Wspólnotowego programu na rzecz wspierania działalności w dziedzinie ochrony interesów Wspólnoty” (program HERKULES III 2014-2020).

Poniżej zaprezentowane zostaną przykłady prowadzonych przez Policję bułgarską, ukraińską i polską spraw/śledztw związanych z przestępstwami popełnianymi na szkodę interesów finansowych UE, sposoby pozyskiwania informacji, sposób działania sprawców i podejmowane przez funkcjonariuszy czynności zmierzające do pociągnięcia sprawców tych przestępstw do odpowiedzialności karnej.

**Cel projektu** Ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej poprzez zapobieganie oraz zwalczanie oszustw, korupcji i wszelkich innych nielegalnych działań mających wpływ na interesy finansowe UE poprzez zwiększenie skuteczności zwalczania przestępstw korupcyjnych popełnionych przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

**Cele szczegółowe projektu:** Wzmocnienie zaufania obywateli do instytucji UE, poprzez wdrażanie działań antykorupcyjnych. Poprawa współpracy organów ścigania oraz innych instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie nieprawidłowości związanych z wykorzystywaniem środków unijnych. Poprawa skuteczności działań w zakresie zapobiegania i ścigania korupcji oraz innych nieprawidłowości związanych z wykorzystywaniem środków unijnych.



## Doświadczenia Głównej Dyrekcji Policji Krajowej w Bułgarii

Kluczowe punkty i priorytety: skuteczny system z jednostkami antykorupcyjnymi; walka z korupcją na wysokich szczeblach władz państwowych; walka z korupcją polityczną; zapobieganie i zwalczanie korupcji w ministerstwie spraw wewnętrznych, organach sądowych i jednostkach kontrolnych; walka z małą korupcją; stworzenie szczególnego środowiska społecznego przeciwko korupcji.

Instytucje, w których najczęściej pojawiają się praktyki korupcyjne: władze stanowe i miejskie na szczeblu krajowym i regionalnym, jak również ich struktury; korupcja polityczna - Parlament, partie polityczne; system sądowy; Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; różne rodzaje jednostek strukturalnych w dziedzinie zdrowia, edukacji, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, banków, sportu; zwyczaje; Kluczowe obszary administracji publicznej z bezpośrednim przejawem korupcji: procedury przydzielania zamówień publicznych; wynajem nieruchomości państwowych lub komunalnych; podczas procedur udzielania koncesji; procedury dotyczące licencjonowania i zezwoleń; prywatyzacja; zarządzanie i administracja w różnych dziedzinach gospodarki; eksport i import towarów i usług; pobieranie podatków, ceł i opłat; mianowanie urzędników służby cywilnej;

W Głównej Dyrekcji Policji funkcjonariusze, którzy prowadzą śledztwa w sprawach korupcyjnych podzieleni są tematycznie: korupcja w wymiarze sprawiedliwości i w MSW; korupcja w administracji; korupcja w polityce; korupcja w gospodarce; korupcja w usługach publicznych - opieka zdrowotna, edukacja, opieka społeczna, sport itp.

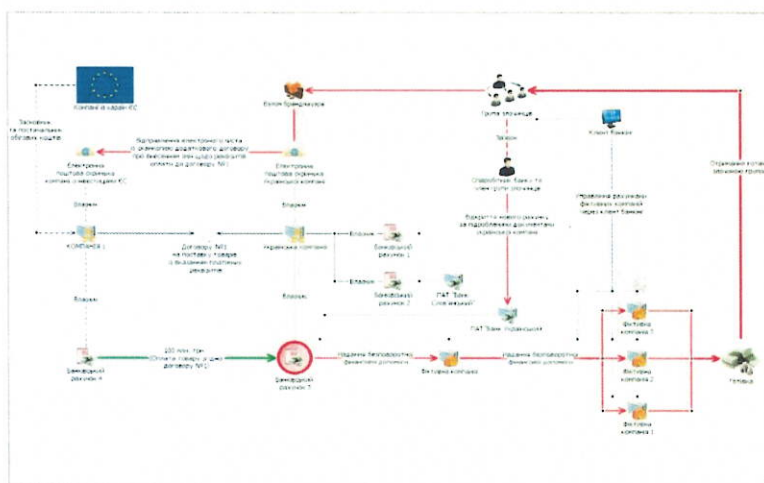




## Doświadczenia Departamentu Ochrony Gospodarczej Policji Państwowej Ukrainy

Departament Ochrony Gospodarczej Policji Państwowej Ukrainy jest międzyregionalnym organem terytorialnym Policji Kryminalnej w Policji Państwowej Ukrainy. Zwalczaniem, ujawnianiem i ściganiem przestępstw korupcyjnych zajmują się przede wszystkim: Prokuratura, Policja Państwowa, Narodowe Biuro Antykorupcyjne Ukrainy, Krajowa Agencja Zapobiegania Korupcji.

Przykład jednej ze spraw dotyczący oszustwa (kradzieży) funduszy na szkodę firm z europejskimi inwestycjami, które działają na Ukrainie, poprzez fałszowanie dokumentów i nieuprawnioną ingerencję w działanie systemów komputerowych.



Postępowanie karne dotyczyło fałszowania dokumentów i przejęcia środków z firmy zajmującej się europejskimi inwestycjami. W sprawie wykonano szereg pilnych czynności dochodzeniowych w tym: przesłuchania urzędników firmy, oględziny sprzętu komputerowego, nawiązano współpracę z Państwową Służbą Kontroli Finansowej, wyszukiwano osoby, które otworzyły rachunek bankowy w imieniu ukraińskiego przedsiębiorstwa. Ponadto ustalono adresy IP i MAC sprzętu komputerowego określając w ten sposób adres biur, w których przestępcy dokonali nieautoryzowanego dostępu do elektronicznej skrzynki pocztowej ukraińskiego przedsiębiorstwa i wysłali fałszywą umowę (aneks do umowy pierwotnej), zmieniając w niej numer rachunku bankowego. W toku dalszych czynności ustalono osoby

(i fikcyjnie założone przez nie firmy i rachunki bankowe służące do zakamuflowania procederu) oraz dokonano aresztowania podejrzanych.



### **Doświadczenia Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Urząd Marszałkowski w Lublinie)**

Najczęściej występujące nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli projektów realizowanych w ramach EFS: nieprzestrzeganie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz zasady konkurencyjności i rozeznania rynku, niedotrzymywanie harmonogramu realizacji projektu, wprowadzanie zmian w projekcie bez uprzedniej akceptacji Instytucji Zarządzającej, źle lub zbyt ogólnie opisane dokumenty księgowe, źle przeprowadzana rekrutacja uczestników, podpisy osób nieuprawnionych na dokumentacji.

Obszary najbardziej newralgiczne ze względu na ryzyko oszustwa finansowego lub korupcji w ramach RPO WL to: wybór projektów do dofinansowania, przyznawanie wsparcia finansowego w ramach realizowanych projektów, realizacja zamówień publicznych oraz zamówień w ramach zasady konkurencyjności, rozliczanie i certyfikacja wydatków ,rozliczanie personelu projektu.

Sytuacje związane z wystąpieniem oszustwa finansowego lub korupcji mogą dotyczyć m.in.:  
korzystniejszego traktowania niektórych wnioskodawców poprzez wpływanie na ocenę i wybór wniosków o dofinansowanie, składania fałszywych oświadczeń przez wnioskodawców na etapie aplikowania o środki, np. w zakresie zgodności projektu z kryteriami wyboru, świadomego zawyżania rozliczanego czasu i kosztów pracy personelu projektu w stosunku do faktycznego zapotrzebowania i realizacji, przedkładania do refundacji fałszywych dokumentów finansowych lub kilkukrotne fakturowanie tej samej usługi/towaru, finansowania produktów niedostarczonych lub usług niewykonanych lub wykonanych na potrzeby niezwiązane z realizacją projektu, rozliczanie kosztów w kwotach wyższych niż rzeczywiście poniesione na kontrolowany projekt, unikanie stosowania wymaganych procedur lub manipulacja procedurami konkurencyjnymi w celu sprzyjania określonym oferentom.



### **Doświadczenia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - procedury związane z wypłatą środków z UE, ujawniane nieprawidłowości.**

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości stwierdzone w programach pomocowych obsługiwanych przez ARiMR: zawyżenie powierzchni działki rolnej deklarowanej do płatności stwierdzone w ramach kontroli administracyjnej, kontroli na miejscu, kontroli w oparciu o dane graficzne, w tym ortofotomapę oraz materiały graficzne; zgłaszanie do płatności gruntów nie będących w posiadaniu i użytkowaniu wnioskodawcy, zgłaszanie do płatności gruntów, które nie są użytkowane rolniczo, deklarowanie działek rolnych na obszarach niekwalifikowanych do dopłat (lub nieistniejących działkach ewidencyjnych): lasy, siedliska, tereny zurbanizowane, tereny komunikacyjne), złożenie dwóch wniosków



obszarowych przez rolnika z deklaracjami dotyczącymi tych samych działek ewidencyjnych, zwierząt oraz schematów pomocowych, zgłaszanie do płatności powierzchni większej niż maksymalny kwalifikowalny obszar (PEG), składanie przez rolnika fałszywych dokumentów m.in. wniosków, oświadczeń, protokołów, itp., podrabianie podpisu na wniosku, oświadczeniu itp. ubieganie się o pomoc na sfinansowanie inwestycji już zrealizowanej, niezrealizowanie inwestycji zgodnie z przedstawionymi do rozliczenia dokumentami, stworzenie sztucznych warunków przyznania oraz wypłaty pomocy, ubieganie się o dofinansowanie tego samego działania/ inwestycji w ramach innych mechanizmów pomocy publicznej (podwójne finansowanie), wykazywanie we wniosku o przyznanie pomocy inwestycyjnej powierzchni gospodarstwa i struktury upraw (m.in. do celów związanych z obliczeniem wielkości ekonomicznej gospodarstwa) odmiennej od stanu faktycznego, wykazywanie tych samych nieruchomości rolnych jako wchodzących w skład różnych gospodarstw we wnioskach o przyznanie pomocy inwestycyjnej, przeniesienie własności lub posiadania gospodarstwa, przedsiębiorstwa, lasu bądź ich części w okresie związania celem bez wymaganej zgody Agencji, przedstawienie fałszywej faktury lub dokumentu o równoważnej wartości dowodowej, uchybienia wykryte podczas wizytacji w miejscu lub kontroli na miejscu skutkujące koniecznością dokonania korekty kosztów kwalifikowalnych oraz kwoty pomocy, wykorzystywanie przedmiotu sfinansowanego w ramach operacji niezgodnie z przeznaczeniem i celem operacji zapisanym w umowie przyznania pomocy, zbycie przedmiotu sfinansowanego w ramach operacji bez zgody Agencji, zaprzestanie prowadzenia działalności przez Beneficjenta po wypłacie środków.

#### Przypadki zidentyfikowanych nadużyć finansowych

- zawyżenie cen nabywanych dóbr i usług w stosunku do cen rynkowych. Stwierdzono nieprawidłowości polegające na zawyżeniu cen nabycia nowych maszyn i urządzeń. Zawyżono wysokość kosztów nadzoru budowlanego w celu uzyskania wyższej kwoty dofinansowania zrealizowanych inwestycji.
- brak realizacji inwestycji polegającej na zakupie i montażu linii sortującej zgodnie ze złożonym wnioskiem w ramach wsparcia dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, zakup starych, niespełniających norm urządzeń i zawyżenie cen ich zakupu. nieprawidłowości polegające na braku montażu linii sortującej,

urządzenia wchodzące w skład tej linii były stare, niespełniające norm, co spowodowało, że inwestycja nie była zrealizowana, a wartość rynkowa całości inwestycji była niewspółmiernie niska w stosunku do otrzymanego dofinansowania. Ponadto stwierdzono nieprawidłowości polegające na poświadczaniu nieprawdy w dokumentach przez uprawnione osoby ( np. w dzienniku budowy).



### **Doświadczenia Wydziału dw. z Korupcją KWP w Białymstoku**

Do Wydziału wpływa mail – anonim dotyczący „ustawienia” zakończonego ponad rok wstecz przetargu w części dotyczącej dostawy pewnych maszyn, wstępnie oszacowany na kwotę ponad 2 mln PLN sfinansowany ze środków UE. Do przetargu złożone zostały dwie oferty: firma A z firmą B oraz firma B z firmą A. Wygrała oferta tańsza - a więc obie firmy.

#### **Problemy**

1. Upływ okresu przechowywania danych telekomunikacyjnych co uniemożliwiało przeprowadzenie jakiegokolwiek analizy powiązań.
2. Brak jakiegokolwiek wiedzy specjalistycznej w zakresie badanego przedmiotu przetargu.
3. Pomimo wskazania przetargu i podmiotów zbyt mało danych do wytypowania właściwych figurantów.



Podjęte czynności.

1. Identyfikacja IP, a następnie osoby, która przesłała mail.
2. Uzyskanie kserokopii dokumentacji związanej z ogłoszeniem i rozstrzygnięciem przetargu oraz jej wstępna analiza.
3. Wystąpienie przez Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji do firm, które wygrały przetarg z wnioskiem o przesłanie ofert dotyczących ewentualnej dostawy takich maszyn jak w badanym przetargu. Pismo mogło sugerować prawdopodobieństwo ogłoszenia w przyszłości przetargu przez KWP w Białymstoku. Uzyskano pełne specyfikacje maszyn.
4. Prosta analiza porównawcza zapisów SIWZ z materiałami uzyskanymi z firm wykazała zgodności opisów technicznych, co dawało kolejne realne podstawy do podejrzenia „ustawienia” przetargu.
5. Skierowanie na podstawie art. 15 ust 1 pkt 6 Ustawy o Policji **niejawnego** wniosku do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o kontrolę następczą przetargu w którym wskazano ustalone elementy SIWZ które mogły spowodować wyłączenie innych podmiotów od udziału w przetargu (ograniczenie konkurencji).
6. Na podstawie porozumienia Komendanta Głównego Policji i szefa innej służby wymiana informacji operacyjnych i ustalenie, że w materiałach udostępnionych już do wszczętego wcześniej śledztwa mogą znajdować się materiały dowodowe do prowadzonej przez Wydział sprawy operacyjnej.
7. Po ponad rocznym oczekiwaniu (problemy ze znalezieniem biegłego do wydania opinii) uzyskano oficjalne stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych stwierdzające możliwość ustawienia przetargu pod konkretnych oferentów. Ważne – było to postępowanie administracyjne – w którym strony mają dostęp do materiałów. Dzięki zastosowaniu wniosku o kontrolę w formie niejawnej,
8. w dostępnych dla stron materiałach podstawę kontroli wskazano – wniosek niejawny znajdujący się w kancelarii.



9. Przez rok oczekiwania policjant operacyjny nie odłożył sprawy na półkę. Wykonywał m.in. identyfikację składników majątkowych figurantów i członków rodziny oraz źródeł ich sfinansowania, poszukiwał możliwych form przekazania figurantom i członkom rodziny łapówek, m.in. poprzez:
10. Wszczęcie śledztwa z art. 305 kk.
11. Uzyskanie z innego prowadzonego śledztwa kopii binarnej dysku zawierającego korespondencję mailową przedstawiciela podmiotu, który wygrał przetarg.
12. Wstępne wyodrębnienie przez analityka PR w Białymstoku z kilkudziesięciu tysięcy maili, interesującą nas korespondencję na podstawie słów „kluczy”.
13. Opinia procesowa wykonana w powyższym zakresie przez LK KWP w Białymstoku wykazała, że treść SIWZ została ustalona jeszcze przed ogłoszeniem przetargu przez przedstawiciela podmiotu, który wygrał ten przetarg oraz kierownika jednostki ogłaszającej.
14. Analiza zgromadzonego materiału przez policjanta.
15. Realizacja: przeszukania (woj. podlaskie i mazowieckie), zatrzymania, zarzuty, środki wolnościowe. Zarzuty przedstawiono 3 podejrzany z art. 231 § 2 kk, art. 305 § 1 i 2.
16. Kolejne przeszukania w podmiotach gospodarczych na terenie województw: mazowieckie, śląskie, opolskie, kujawsko – pomorskie i pomorskie. Rozszerzenie kręgu podejrzanych o kolejne 2 osoby i kolejny przetarg w tej samej instytucji.
17. Wykorzystanie materiałów ze śledztwa w formie pracy operacyjnej, skutkujące:
  - a. Wytypowaniem trzech osób prowadzących działalność gospodarczą, których rachunki bankowe mogły posłużyć do „prania” korzyści osiągniętych z tytułu ustawianych przetargów.
  - b. Uchyleniem w trybie art. 20 Ustawy o Policji tajemnicy bankowej 2 rachunków bankowych.

- c. Udostępnieniem do prowadzonego śledztwa uzyskanych rachunków bankowych wraz z ich analizą. Tylko na 1 z rachunków przelano ponad 700.000 zł podejrzanych środków.
18. W wyniku czynności zabezpieczono dokumentację zamówień i realizacji, fikcyjne faktury. W toku przesłuchania właściciele podmiotów skorzystali z możliwości art. 296a kk „nie podlega karze” i zeznali, że aby zostać podwykonawcą w przetargu, na podstawie fikcyjnych faktur, przelewali na podstawione firmy łapówki przedstawicielowi podmiotu, który wygrał przetarg.
19. Przeszukania w podmiotach przyjmujących łapówki na swoje konta bankowe i zatrzymanie ich właścicieli. Przedstawienie kolejnym 3 osobom zarzutów z art. 299 par 1 i 5 kk (pranie brudnych pieniędzy).

#### Schemat działania.

1. Przedstawiciele co najmniej 2 przedsiębiorców znając kierunki kierowania środków z UE, docierali na terenie kraju do potencjalnych organizatorów przetargów i ustalali z nimi wygraną swoich firm.
2. Za pośrednictwem korespondencji mailowej opracowywali treść SIWZ i inne warunki przetargu (np. termin ogłoszenia przetargu, termin dostawy maszyn) wspólnie z jego organizatorem. Warunki i treść SIWZ przekazywali organizatorowi przetargu do ogłoszenia.
3. W SIWZ wprowadzali zapisy techniczne właściwe tylko dla swoich urządzeń.
4. Określali terminy realizacji w oparciu o posiadane stany magazynowe i moce produkcyjne.
5. Po zapewnieniu swojej wygranej, jeszcze przed ogłoszeniem przetargu dobierali ewentualnych podwykonawców od których żądali i uzyskiwali łapówki.



6. Podstawą przekazania łapówki było wystawienie przez powiązaną osobę fikcyjnej faktury VAT za usługę „pozyskania klienta” o wartości ok. 10% należności podwykonawcy.
7. Po wpływie na rachunek „pracza” łapówki były wypłacane – po pomniejszeniu o należne podatki - i przekazywane w gotówce organizatorom.



### **Doświadczenia Wydziału do Walki z Korupcją Komendy Wojewódzkiej Policji z/s w Radomiu**

Wydział dw. z Korupcją KWP z/s w Radomiu prowadził operacyjne rozpoznanie dotyczące korupcyjnych zachowań funkcjonariuszy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, polegających na poświadczaniu nieprawdy w protokołach kontroli zakładów przetwórstwa mięsnego poprzez zatajanie ujawnianych nieprawidłowości.

Podstawą wszczęcia rozpoznania była jednoźródłowa informacja dotycząca przestępstw korupcyjnych, których mieli dopuszczać się Zastępca Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz Inspektor Weterynarii ds. Higieny i Żywności. W powyższej sprawie uprawdopodobniono fakt popełniania przestępstw korupcyjnych poprzez wykorzystanie dostępnych metod pracy operacyjnej, przede wszystkim: wywiadu operacyjnego i współpracy z Osobowymi Źródłami Informacji.

W trakcie prowadzonego rozpoznania uzyskano informację, że funkcjonariusze PIW mogli poświadczyc nieprawdę w protokole kontroli Zakładu Przetwórstwa Ryb w jednej z miejscowości na terenie woj. mazowieckiego, którego właścicielem była spółka AAA sporządzając protokół bez przeprowadzenia kontroli w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej. Na podstawie tego protokołu wymieniony zakład został wpisany na listę zakładów zatwierdzonych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii. Uzyskaną niezgodnie z prawem decyzję spółka AAA przedłożyła w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jak później ustalono w celu ubiegania się o wypłatę części dofinansowania ze środków UE na uruchomienie w/wym. zakładu przetwórstwa ryb, który dokładnie miał się zajmować filetowaniem łososia. Kwota całego dofinansowania miała wynosić 5.299.800 zł. Informacja ta wyznaczyła nowe kierunki w sprawie i dała podstawy do zastosowania bardziej zaawansowanych metod pracy operacyjnej. W związku tym, że uzyskane informacje zostały wysoce uprawdopodobnione a cele operacyjnego rozpoznania zostały zrealizowane, na podstawie uzyskanych materiałów zostało wszczęte rozpracowanie operacyjne o krypt. „REKIN”. Celem rozpracowania było potwierdzenie przestępstwa wyłudzenia dotacji przez firmę AAA z ARiMR w Warszawie oraz ustalenie osób powołujących się na wpływy w wymienionej instytucji państwowej. Przełomowym momentem w sprawie była informacja uzyskana od jednego z figurantów, który był pełnomocnikiem spółki AAA i reprezentowała ją w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii oraz w ARiMR, z treści której wynikało, że w uzyskaniu dotacji uczestniczyły osoby powołujące się na wpływy w ARiMR oraz, że stworzone zostały fikcyjne spółki do ukrycia nieprawidłowości jakich dopuściła się spółka AAA w trakcie składania wniosku o wypłatę dotacji.

Modus operandi sprawców przedstawiał się następująco: firma AAA z terenu woj. mazowieckiego ubiega się o dofinansowanie inwestycji o wartości 10.864.590 z ARiMR w wysokości 60% tj. 5.299.800zł na uruchomienie zakładu przetwórstwa rybnego. Przedstawiciel spółki AAA nawiązuje kontakt z osobą, która ma pomóc w uzyskaniu dotacji. Osoba ta zapewnia, że posiada znajomości w ARiMR, a następnie zapoznaje go z pracownikiem ARiMR gdzie na wspólnym spotkaniu zostaje ustalona kwota łapówki za jaką obie osoby zgadzają się na załatwienie dotacji dla spółki AAA. Ponadto w trakcie przeprowadzania procedury składania wniosku spółka AAA wysłała dwa zapytania ofertowe do firmy XXX i YYY w celu wyboru najkorzystniejszej oferty budowy linii produkcyjnej do



filetowania łososia. Po wyborze najkorzystniejszego oferenta pełnomocnik spółki AAA przedłożył jak później ustalono w ARiMR przerobioną poświadczającą nieprawdę ofertę firmy XXX, która opiewała na wyższą kwotę niż oferta firmy YYY co skutkowało wyborem tej drugiej i umożliwiło zakup urządzeń w znacznie zaniżonej cenie. Przerobienie oferty polegało na nie załączeniu kilku stron z „oferty sprzedaży” oraz załącznika, który znajdował się w oryginalnej ofercie firmy XXX.

W toku czynności operacyjnych a w szczególności współpracy z OZI ustalono, że firma YYY, która została wybrana jako firma oferująca najkorzystniejszą ofertę i od której miała zostać zakupiona wspomniana linia produkcyjna była tzw. „słupem” a właściciel jej był już karany za przestępstwa finansowe. To właśnie na konto tej firmy została przelana kwota w wysokości 200 tys zł z konta spółki AAA, która otrzymała zaliczkę w wysokości 2.200.000 zł z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a następnie przekazana osobie powołującej się na wpływy w tejże agencji. W późniejszym etapie ustalono, że linia produkcyjna zakupiona od firmy YYY jest przestarzała technologicznie, nosi ślady użytkowania a jej wiek szacowany jest na około 10-15 lat. Ponadto tabliczki znamionowe nosiły ślady ingerencji i przerabiania oraz wskazywały datę produkcji na rok 2014.

W wyniku dalszych czynności operacyjnych, w tym analiz bilingów, przeprowadzonych obserwacji oraz zebranych informacji ustalono, że firma AAA, która miała pozyskać dotację prowadziła deklarowaną działalność tylko „na papierze” i nie miała zamiaru zajmować się produkcją filetów z ryb. Ustalono również, że pośrednictwa w załatwieniu formalności w ARiMR w zamian za 800 tys zł. podjął się m.in. biznesmen ze Śląska oraz urzędnik ARMiR z Warszawy. Chodziło głównie o „przymknięcie oczu” przez urzędnika weryfikującego wniosek na nieprawidłowości w złożonym wniosku, które głównie dotyczyły poświadczenia nieprawdy w dokumentacji dotyczącej zakupu linii produkcyjnej do produkcji filetów z łososia.

Zebrany materiał dał podstawę do przyjęcia, że doszło do przestępstwa powoływania się na wpływy w ARiMR w Warszawie w zamian za korzyść majątkową. Na podstawie zgromadzonych materiałów operacyjnych w tut. Wydziale wszczęto dochodzenie z art. 297 k.k. (oszustwo wyłudzenia dotacji) nadzorowane przez Prokuraturę Apelacyjną w Warszawie. Następnie prokurator Prokuratury Regionalnej w Warszawie podjął decyzję o wszczęciu

śledztwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§k.k. w zb. z art. 297 k.k. w zw. z art. 11§k.k.

Złożony pod względem faktycznym i prawnym sposób działania sprawców ich „przebiegłość” w tworzeniu otoczki praworządności podejmowanych czynności, wymagały poświęcenia dużej ilości czasu jak również stosowania złożonych czynności procesowych i operacyjnych, które pozwoliły na ustalenie stanu faktycznego poruszanych zagadnień.

W toku prowadzonych równolegle czynności operacyjnych i procesowych doprowadzono do uzyskania materiału dowodowego na podstawie, którego prokurator nadzorujący postępowanie wydał postanowienia o zatrzymaniu dwóch osób przedsiębiorcy X ze Śląska oraz pracownika Departamentu Wsparcia Rybactwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie Y podejrzanych o popełnienie przestępstw korupcyjnych oraz zastosował środek izolacyjny w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.

Wobec obu zatrzymanych osób prokurator Prokuratury Regionalnej w Warszawie wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów dotyczących przyjęcia korzyści majątkowej w kwocie 800.000 zł w zamian za pośrednictwo w załatwieniu dotacji tj. o czyn z art. 230§1kk.

Ponadto właścicielom firmy AAA ubiegającej się o dotacje z ARiMR w Warszawie na podstawie przeprowadzonej analizy przepływów finansowych uzyskanych z Generalnego Inspektoratu Informacji Finansowej oraz pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego postawiono zarzut z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§k.k. w zb. z art. 297 k.k. w zw. z art. 11§k.k.

W toku czynności procesowych jeden z zatrzymanych częściowo przyznał się do zarzucanego mu czynu i wyjaśnił swoją rolę w przestępczym procederze. W trakcie realizacji sprawy dokonano zabezpieczenia majątkowego na łączną kwotę 1.320.000 złotych. Ponadto czynności prowadzone przez Policję udaremniły wypłatę przez ARiMR pozostałej kwoty dotacji w wysokości 3.000.000 oraz potwierdzono nieprawidłowości przy wydawaniu decyzji administracyjnych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii.





### **Doświadczenia Wydziału do Walki z Korupcją KWP w Lublinie.**

Prowadzone przez Wydział do walki z Korupcją KWP w Lublinie czynności dotyczyły nieprawidłowości przy przetargach publicznych finansowanych ze środków unijnych organizowanych przez jedną ze Spółdzielni Mieszkaniowych z terenu woj. lubelskiego. Przetargi przed ich ogłoszeniem miały być uzgadniane z osobami (firmami) powiązanymi rodzinnie lub towarzysko z Prezesem Spółdzielni; Proceder miał dotyczyć wszystkich organizowanych przez Spółdzielnię przetargów. Środki na realizację przedsięwzięć pochodziły z Funduszy Unijnych na rewitalizację zdegenerowanych obszarów miejskich i dotyczyły organizacji imprez promujących pozyskiwanie środków unijnych. Czynności dotyczyły co najmniej 3 przetargów.

**Sposób działania:** Prezes SM wchodzi w porozumienie z właścicielem firmy, a następnie ogłasza przetarg na kompleksową organizację i przeprowadzenie imprez promocyjnych. Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) jest tak skonstruowana, że tylko jedna – „właściwa” firma może je spełnić. Firma wygrywająca przetarg na kilka miesięcy wcześniej znała warunki przetargu i miała już podpisaną umowę z podwykonawcą - co było warunkiem koniecznym SIWZ. Zastosowano zapytanie o cenę zamiast przetargu nieograniczonego. Celowe, nieprawidłowe przesłanie ofert do dwóch firm - jedna otrzymała ofertę w dniu, w którym należało złożyć ofertę, a druga dzień po terminie składania ofert. „Zwycięska” firma złożyła za to ofertę z datą wcześniejszą, niż data otrzymania oferty do udziału w przedsięwzięciu.



## **Doświadczenia Wydziału do Walki z Korupcją Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach**

### Płatna protekcja przy uzyskiwaniu środków unijnych.

W tut. Wydziale prowadzone są długofalowe czynności służbowe skupione wokół zagadnienia przestępstw na szkodę U.E. W ich toku analizowana jest geneza i kierunki rozwoju zjawiska korupcji w związku z bieżąco wdrażanymi projektami unijnymi na terenie województwa, dokonuje się typowania ryzyka związanego z poszczególnymi projektami, monitoruje zmiany personalne w instytucjach związanych z przydzielaniem funduszy, jak i rotacje w ramach podmiotów (beneficjentów), analizuje przypadki z kraju oraz oczywiście: współpracuje ze źródłami i gromadzi informacje dotyczące konkretnych przestępstw i nadużyć. Wymienione czynności mają następnie przełożenie na podejmowanie przez tut. Wydział działania procesowe. Opisywane czynności skierowane są z założenia na przypadki korupcji wśród urzędników zatrudnionych w instytucjach będących dysponentami środków unijnych wszystkich stopni i beneficjentów zawierających układy korupcyjne z urzędnikami, co można uznać za „główną oś” korupcji w zakresie korupcji na szkodę UE. Nie należy jednak zapominać o przestępcach działających równoległe do tej osi. Te osoby to np. podmioty udostępniające na potrzeby rozliczenia projektu „puste” faktury, wydające „lipne” zaświadczenia etc. Jakoby poza główną osią: urzędnik- beneficjent: znajdują się także „pośrednicy” oferujący zainteresowanym dotarcie do przekupnego urzędnika.



Na podstawie opisanych wcześniej czynności służbowych zatrzymano i przedstawiono zarzuty z art. 230kk takim właśnie pośrednikom. Ustalono, iż właścicielka firmy konsultingowej z Kielc (która to firma w ramach swojej działalności pomagała osobom ubiegającym się o dotacje „pisać projekty” unijne) - powołuje się na wpływy w Urzędzie Marszałkowskim. Właścicielka biura miała przyjmować od beneficjentów, a następnie przekazywać znajomej urzędniczce łapówki. Właścicielka biura przy swoich klientach dzwoniła do tej urzędniczki i rozmawiała z nią, przekonywała, że jest to jej znajoma i będzie miała wpływ na ocenę projektu, ale oczywiście nie zrobi tego za darmo.

Za pomocą „białego wywiadu” i innych działań operacyjnych na terenie urzędu: bez zwracania się bezpośrednio do instytucji, ustalono personalia urzędników, w szczególności pracowników merytorycznych dokonujących oceny projektów na poszczególnych etapach. Ustalono numery telefonów osób, które odpowiadały kryteriom podanym w informacji, telefony poddano billingowaniu- negatywnie. Dodatkowo w dniach i przybliżonych godzinach, kiedy właścicielka firmy miała przy beneficjentach dzwonić do urzędniczki – nie wykazano połączeń do żadnego numeru UM ani komórkowego z rejonu gdzie znajduje się siedziba komórki UM zajmująca się dotacjami U.E. i tym właśnie konkretnym projektem (analiza BTS). W ciągu następnego dnia uzyskano kolejne informacje, ze wskazaniem konkretnych przedsiębiorców, którym to mogło być proponowane „załatwienie” dotacji tj. „przepilotowanie” projektu za pośrednictwem biura konsultingowego i docelowo: urzędniczki. Potwierdzono dane właścicieli firm, numery telefonów, ustalono jakiego typu działalności prowadzą oraz poprzez billingi potwierdzono, że kontaktowali się z właścicielką biura. Zebrano informacje o firmie konsultingowej: na forum internetowym ujawniono wpisy, iż właścicielka biura to oszustka. Wystąpiono o ustalenia IP forumowiczów, potem okazali się to być świadkowie w sprawie, do których f-sze. dotarli za pomocą materiałów zabezpieczonych w siedzibie biura.

Zastosowano kilkakrotnie obserwację, która przyniosła wynik negatywny. Także analiza billingów, ustalenia wynikające z przeprowadzonego białego wywiadu (fora społecznościowe gdzie analizowano dane o znajomych właścicielki, oraz urzędników, jak i wspólnych znajomych), analiza procedur: wskazywały iż właścicielka biura ułożyła sobie „legendę”

o znajomej, przekupnej urzędnicze, aby przekonać przedsiębiorców do zapłacenia łapówki która „gwarantuje” uzyskanie dotacji.

Z uwagi na fakt, iż czynności służbowe w dużym stopniu uprawdopodobniły proceder i obszernie, w jednoznaczny sposób wskazały na mechanizm przestępczy, odstąpiono od dalszych czynności operacyjnych. Przedsiębiorców rozpytano równolegle, w tym samym czasie: w trybie art. 307 kpk. co skutkowało natychmiastowym przejściem do czynności w trybie 308 kpk. Wytypowani w ramach czynności służbowych przedsiębiorcy potwierdzili proceder, zostali przesłuchani. Przedsiębiorcy przyznali, że właścicielka biura proponowała im wręczenie za jej pośrednictwem łapówki w kwocie 10 tys. zł dla urzędniczki z UM. Większość z nich zaprzeczyła, że dała właścicielce biura pieniądze, natomiast potwierdzili stanowczo podjęcie się przez właścicielkę biura pośrednictwa w załatwieniu sprawy, powoływanie się na wpływy w instytucji dysponującej środkami publicznymi. Jeden z przedsiębiorców nagrał dyktafonem takie żądanie łapówki. Z nagrania i z zeznań świadka wynikało, iż korzyści żądała zarówno właścicielka biura jak i jej mąż, pomagający jej w prowadzeniu interesu.

Przedsiębiorców w porozumieniu z prokuratorem nadzorującym czynności przesłuchano, poddano oględzinom przekazany przez jednego ze świadków dyktafon z nagraniem, sporządzono stenogram a następnie w porozumieniu z Prokuraturą zatrzymano właścicielkę oraz jej męża. Zabezpieczono dokumentację, komputery oraz kalendarze z zapiskami.

W kalendarzu należącym do właścicielki biura znaleziono przy nazwiskach osób zapisy „10 tys. zł” lub „dycha”. Znaleziono także przy niej 10 tys. zł w gotówce. Zatrzymanym przedstawiono zarzuty powoływania się na wpływy: właścicielce pierwotnie kilka zarzutów a jej mężowi jeden. Podejrzani przyznali się do zarzucanych im czynów w zakresie wynikającym z przedstawionych im zarzutów, lecz nie złożyli wyjaśnień co do posiadanej przez właścicielkę gotówki oraz zapisów w kalendarzu. Prokurator wystąpił wobec obydwojga podejrzanych o zastosowanie tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.

Sąd zwolnił podejrzanych, nie zastosował żadnych środków zapobiegawczych pozostawiając to gestii Prokuratora. Po zwolnieniu podejrzanych podjęto intensywne czynności operacyjne i procesowe. Przesłuchiwano po kilku świadków dziennie w tej sprawie. Poddano



billingowaniu telefon stacjonarny biura, ustalono wszystkich abonentów z którymi łączyła się figurantka za okres 5 dni, sporządzono analizę, którą wraz z zawartymi w niej wnioskami doręczono do Prokuratury z wnioskiem o ponowne zatrzymanie podejrzanej z uwagi na podejrzenie utrudniania śledztwa i wpływania na zeznania świadków.

Ostatecznie właścicielka biura usłyszała w sumie kilkadziesiąt zarzutów powoływania się na wpływy, jej mąż kilkanaście. Śledztwo opierało się, oprócz zeznań świadków m.in. na analizie informacji bankowych dotyczących zarówno wypłat z kont beneficjentów jak i zsynchronizowanych z nimi wpłat charakterystycznych kwot przez podejrzanych.

### **Doświadczenia Wydziału do Walki z Korupcją Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie**

W dniu 25 listopada 2016 roku Prokuratura Rejonowa Olsztyn-Północ wszczęła śledztwo w sprawie: zaistniałego w dniu 23 listopada 2016 r w Olsztynie, powoływania się na wpływy w instytucji samorządowej dysponującej środkami publicznymi - Urzędzie Marszałkowskim podjęcia się pośrednictwa w załatwieniu przetargu na dostawę sprzętu komputerowego na potrzeby Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego o wartości 796 860 PLN w zamian za korzyść majątkową w wysokości 2% wartości sumy przetargu tj. o przestępstwo art. 230§ 1 kk.

**Podstawy Faktyczne-** informacje źródłowe - analiza bilingów - zaistniała sytuacja operacyjna.

#### **Czynności Operacyjne**

1. Spotkanie z osobą zawiadamiającą
2. Zarządzenie czynności w trybie art. 19A Ustawy o Policji
3. Zarządzenie czynności w trybie art. 19 ust. 3 Ustawy o Policji - kontrola operacyjna

#### **Realizacja**

##### **Pierwsze spotkanie 06. XII. 2016 roku**

- negocjacje w zakresie formy przekazania korzyści majątkowej (fikcyjna umowa na konsultacje)

**Kolejne spotkanie 12. XII. 2016 r.**

- wręczono korzyść majątkową w kwocie **3000 PLN**
- zatrzymano figuranta Marka K.
- zabezpieczono pieniądze, komputer, telefon oraz notatnik z zapiskami
- Prokurator Rejonowy Olsztyn-Północ przedstawił zarzut z **art. 230§1kk w zw. z art. 12 kk**
- Sąd Rejonowy w Olsztynie zastosował środek zapobiegawczy w postaci **tymczasowego aresztowania** na okres 3 miesięcy (uchylony w toku postępowania i zamieniony na Dozór Policji i poręczenie majątkowe w kwocie 10 000 PLN)

**Postępowanie przygotowawcze**

analiza innych postępowań przetargowych w zestawieniu z zapiskami w notatniku i wyników opinii biegłego informatyka

**Postępowanie przygotowawcze**


- przeprowadzono analizę innych postępowań przetargowych w zestawieniu z zapiskami w notatniku i wyników opinii biegłego informatyka,
- podejrzanemu przedstawiono zarzut, o to, że: w okresie od 23 listopada 2016r do dnia 12 grudnia 2016r, działając z góry powziętym zamiarem, krótkich odstępach czasu, powoływał się na wpływy w instytucji samorządu dysponującej środkami publicznymi w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie i podjął się pośrednictwa w załatwieniu przetargu za dostawę sprzętu komputerowego na potrzeby Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie o wartości 796 600zł w zamian za korzyść majątkową w łącznej kwocie 16.000zł, przy czym w dniu 12 grudnia 2016r. otrzymał kwotę 3000zł, a pozostałą część miał otrzymać terminie późniejszym, tj. o przestępstwo z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

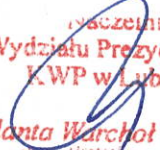




## Podsumowanie

Projekt umożliwił jego uczestnikom na spojrzenie z innej perspektywy na zagadnienia związane ze zwalczaniem korupcji i innych przestępstw popełnianych na szkodę interesów finansowych UE. Niektóre z poznanych rozwiązań można wcielić w życie, inne są kwestią obowiązującego prawa. Niezależnie od rozwiązań organizacyjnych, prawnych i strukturalnych, wszystkie instytucje, których celem jest wzmocnienie efektywności zwalczania przestępstw korupcyjnych popełnianych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej pracują według podobnych zasad wspierając działalność w dziedzinie ochrony interesów Wspólnoty. Międzynarodowe seminaria są konieczne, by zdobywać nowe doświadczenia oraz poznawać inne rozwiązania. Możliwość poznania rozwiązań zaproponowanych przez kolegów z Bułgarii, Czech i Ukrainy oraz korzystania z ich wiedzy, jak również udział w seminarium stanowi nieocenione doświadczenie, które będzie wykorzystywane podczas codziennej pracy oraz prowadzenia szkoleń.

Komendant Wojewódzki Policji  
w Lublinie  
  
pełnący obowiązki  
insp. Robert Szewc

  
Poczetnik  
Wydziału Prezydyjnego  
KWP w Lublinie  
Jolanta Warchol - Tkaczyk  
Poczetnik  
Wydziału Prezydyjnego  
KWP w Lublinie